

Uddevalla kommun

Rektorn vid Forshällaskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Forshällaskolan
i Uddevalla kommun

Tillsyn i Forshällaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uddevalla kommun under hösten 2013.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Forshällaskolan besöktes av Skolinspektionen den 21-22 november 2013.

Fakta om skolan

Forshällaskolan ligger på landsbygden mellan kommunens centralort Uddevalla och samhället Ljungskile. Verksamheten leds av en rektor och omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1-6 och fritidshem. Vid tiden för tillsynen har skolan 35 elever i förskoleklass och 173 elever i grundskolan. Eleverna i förskoleklass är indelade i två grupper. Eleverna i grundskolans årskurser 1, 2, 4, 5 och 6 är indelade i en klass per årskurs. I årskurs 3 finns två klasser.

Skolan har i en verksamhetsredogörelse redovisat lärarnas bedömning av elevernas kunskapsresultat i årskurserna 3 och 6 vid slutet av läsåret 2012/13. Alla elever i årskurs 6 fick minst betyget E i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, historia, idrott och hälsa, musik, slöjd och teknik. I övriga ämnen var andelen elever som nådde minst betyget E varierande. I matematik, som var det ämne där lägst andel elever nådde kunskapskraven, fick cirka en femtedel av eleverna betyget F. Vidare framgår av verksamhetsredogörelsen att lärarna bedömde att alla elever i årskurs 3 hade nått kunskapskraven i de naturorienterande och de samhällsorienterande ämnena, samt att nästan alla hade nått kunskapskraven i ämnena matematik och svenska.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att Forshällaskolan måste vidta ytterligare åtgärder, än de som hittills vidtagits, för att komma tillrätta med den bristande studiero som råder i vissa klasser. Skolan behöver analysera orsakerna till att studieron brister och fundera kring hur exempelvis lärarnas arbete med att individanpassa undervisningen, och arbetet med att ge eleverna stimulans och utmaningar, påverkar klassrumsklimatet. Flera elever uttryckte exempelvis vid tillsynen att skolarbetet upplevdes som långtråkigt och enformigt. I miljöer där studieron brister kan risken för att kränkningar ska äga rum öka. Skolinspektionen vill i sammanhanget poängtera att det är varje elevs rättighet att känna sig trygg i sin skola och få en utbildning av god kvalitet i en lugn miljö.

Under rektors ledning har det skapats en struktur som möjliggör för verksamheten att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. Tillsynen visar att det pågår ett arbete med att, utifrån delar av kunskapsresultaten, planera, följa upp och utveckla verksamheten. Skolinspektionen bedömer att detta arbete behöver

utvecklas vidare. Det är av största vikt att det utvärderande arbetet inte enbart omfattar ämneskunskaper och nationella mål i övrigt, utan också de olika processer som leder fram till skolans resultat. Exempelvis behöver skolan göra en tydlig analys av skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd. Det räcker inte att konstatera att flera elever med åtgärdsprogram utvecklats och nått kunskapskraven. Skolan behöver analysera de insatser de gjort för att säkerställa att alla elever får det särskilda stöd de har rätt till och att de åtgärder som sätts in ger avsedd effekt. I detta arbete är elevhälsans olika kompetenser viktiga medarbetare för rektor och Skolinspektionen konstaterar att de representanter för elevhälsan som intervjuats har god insikt i skolans utvecklingsbehov.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid sin tillsyn samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uddevalla kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 21 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolmiljön vid skolenheten ska präglas av trygghet och studiero.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Enligt förarbetena till skollagen måste utbildningen utformas så att den dagliga verksamheten på skolenheterna tillförsäkrar eleverna trygghet och studiero. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö (jfr prop. 2009/10:165 s. 320 och 679). Enligt läroplanen ska skolan sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära.

Elever från årskurserna 1-3 uppger vid intervju att det är vanligt att klasskamrater gör saker som är störande på lektionerna. Vidare säger eleverna att de

vuxna vid skolan då brukar säga till och att de vuxna ibland blir "jättearga" och "skickar ut" elever ur klassrummet. Flera av de yngre eleverna säger att det på många lektioner är så pratigt att det är svårt att jobba. Elever från årskurserna 4-6 säger att det är stökigt ibland och att det krävs att fröken säger till på riktigt för att alla ska lyssna. Vidare säger eleverna att det främst är när de byter ämne som det kan bli pratigt. Andra elever uppger att det är när alla går in från rast som det kan vara lite pratigt och att några elever då springer runt. Enligt eleverna i åk 4-6 kan studieron variera beroende på vilket ämne det är och vilken lärare de har. Elever upplever att alla lärare inte säger till lika mycket och att det ibland kan vara så mycket ljud att det är svårt att få något gjort.

Vid intervju uppger lärare att de anser att studieron är ett viktigt område att arbeta med. Vidare säger lärare att de inte alltid lyckas skapa god studiero och att en av orsakerna kan vara att eleverna tycker att kompisarna är roligare än undervisningen. Enligt lärarna vill eleverna ha det tystare på lektionerna än vad det är. Vidare säger lärare att gruppstorleken på klasserna gör det svårt att skapa studiero och att elever som inte tycker det är så roligt med undervisningen istället stör i klassrummet.

Representanter för elevhälsan uppger vid intervju att studieron är olika i olika grupper vid skolan och att den brister i flera klasser. Specialpedagogen och kuratorn har gruppsamtal i en klass med anledning av brister i studieron. Enligt elevhälsan är detta en riktad insats mot en grupp och inte ett skolövergripande arbete. Vidare uppger elevhälsan att insatserna inte föregåtts av en behovsinventering. Enligt elevhälsans representanter finns det inget pågående arbete vid skolan i syfte att identifiera vad som gör att det går bra i vissa klasser medan studieron brister i andra.

Skolans rektor uppger vid intervju att de inte kartlagt skälen till varför studieron brister, t.ex. hur undervisningens innehåll och valet av arbetssätt och arbetsformer eventuellt påverkar studieron. Vidare uppger rektor att studieron är bra i några klasser och inte så bra i andra. Enligt rektor finns det en pågående process där elevhälsan är inne och pratar i en elevgrupp och när rektor stämt av med kurator har de sett att det har blivit lugnare. Det finns dock, enligt rektor, behov av att det ska bli ännu bättre. Rektor uppger vidare att han utökat med resurspersonal i någon elevgrupp och att han vill att lärare ska prata mer värdegrundsfrågor. Rektor uppger vid intervju att han pratat med elevhälsan och lärarna om studiero, men inte med eleverna.

Utredningen visar att studieron brister i några klasser vid Forshällaskolan. Rektor har inte tagit tillräckligt ansvar för att tillförsäkra eleverna studiero, eftersom de åtgärder som vidtas inte tar sin utgångspunkt i en analys av orsakerna till den bristande studieron. Det är varje elevs rätt att få sin utbildning i en

god studiemiljö. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

5 kap. 3 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det genomförs ett kvalitetsarbete på skolenhetsnivå som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Vid intervju uppger lärare att de utifrån resultaten vid de nationella ämnesproven och betygsresultaten för elever i årskurs 6 diskuterat hur skolan behöver ändra arbetssätt för att förbättra kunskapsresultaten. Som exempel nämner lärarna att de identifierat elevernas läsförståelse som ett område som behöver utvecklas och som de anser påverkar kunskapsresultaten i flera ämnen. Enligt lärarna har en analys av resultaten vid ämnesproven resulterat i att man arbetar med läsgrupper i årskurserna 2 och 3.

I den verksamhetsredogörelse som rektor gjort inför tillsynen framgår att det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras, exempelvis i en årlig verksamhetsberättelse och på den digitala plattform som kommunen använder för sitt kvalitetsarbete. Enligt rektors verksamhetsredogörelse har man tagit fram en mall som ska göra att elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen ska kunna följas upp över tid, med start läsåret 2012/13. Vid tillfället för tillsynen finns

dock ingen dokumenterad sammanställning av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen.

Dokumentstudier visar att skolan har en struktur för det systematiska kvalitetsarbetet där det framgår vilka områden som ska prioriteras under innevarande läsår. Enligt rektor är arbetet inom några av dessa områden uppstartat. Via en självvärderingsblankett som ska fyllas i regelbundet under året ska arbetslagen enligt rektor kartlägga sitt arbete. Enligt rektor finns det statistik från förra läsåret som visar att andelen elever med betyget F minskade från hösten till våren. Skolan har dock enligt rektor inte utvärderat varför man inte nått ända fram så att alla elever nådde minst kunskapskraven för betyget E. Enligt representanter för elevhälsan har de inte varit med och gjort någon systematisk uppföljning och utvärdering av skolans arbete kring exempelvis de åtgärdsprogram som upprättas för elever i behov av särskilt stöd.

Utredningen visar att rektorn inte, i tillräcklig utsträckning, tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Det saknas exempelvis sammanställningar och analyser av elevernas kunskapsresultat som omfattar samtliga ämnen och en systematisk uppföljning och utvärdering av arbetet med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-5 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Eleverna och de som avser att påbörja utbildning ska ha tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.
- Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering*Studie- och yrkesvägledning*

Enligt skollagen ska elever i grundskolan ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Rektor uppger vid intervju att den vägledning som ges till elever vid Forshällaskolan, ges av studie- och yrkesvägledarna på de grundskolor i kommunen som vänder sig till elever i årskurserna 7-9. Eleverna vid Forshällaskolan kan, enligt rektor, komma i kontakt med studie- och yrkesvägledare i samband med att de besöker skolor inför valet av skola (årskurs 7-9), men inte dessförinnan. Rektor uppger att det inte finns någon person som har uppdraget att ge studie- och yrkesvägledning vid Forshällaskolan.

Utredningen visar att eleverna inte har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Elevhälsans arbete

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Vid intervju uppger representanter för elevhälsan att det finns exempel på att de arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Dock uppger de att den begränsade tid de har vid skolan gör att det inte finns något större utrymme att få till detta arbete. Vidare uppger representanter för elevhälsan att skolpsykologen är med när de träffas, men att skolpsykologens arbete endast handlar om utredningar och enskilda elevärenden. Enligt skolans rektor arbetar elevhälsans olika kompetenser utifrån sina uppdrag. Rektor uppger att det blir förebyggande och främjande arbete om det finns utrymme till det. Vidare säger rektor att elevhälsan träffar lärarna regelbundet och att det förebyggande och främjande arbetet kan utvecklas, definieras och utvärderas. Enligt rektor finns skolpsykologen

med vid genomgångar av elever och arbetar med utredningar, samt sitter med i möten med övriga elevhälsan.

Utredningen visar att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete inte omfattar psykologiska insatser. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 25 och 29 §§ skollagen

Handläggningsrutiner

Bedömning

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Handläggningsrutiner.

- Forshällaskolan ska arbeta efter tydliga rutiner gällande anmälnings-skyldighet till socialnämnden.

Motivering

Skollagen anger att huvudmannen för verksamhet som avses i skollagen och den som är anställd i sådan verksamhet, ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen.

I intervju med lärare vid Forshällaskolan framkommer att anmälningar till socialnämnden görs av skolans rektor. Lärarna uppger att de kan lyfta i elevhälsan om de har oro för ett barns sociala situation och att rektor är den som gör en orosanmälan. Vidare framkommer att alla lärare inte känner till att de har skyldighet att lämna en anmälan till socialnämnden om det skulle uppstå en situation där rektor väljer att inte kontakta socialnämnden. Vid intervjutillfället finns det lärare som uppger att de känner till denna skyldighet men det framgår också att frågan inte diskuterats och att det inte finns någon tydlig rutin vid skolan beträffande detta. Enligt rektorn kontaktar lärare elevhälsan när de känner oro kring ett barn och rektor skriver under och skickar anmälan till socialnämnden. Enligt rektor vet alla lärare att de har skyldighet att som tjänstemän anmäla till socialtjänsten vid oro. Vidare säger rektor att det inte har diskuterats hur lärarna ska agera om rektor inte lämnar en anmälan eftersom detta inte varit aktuellt.

Utredningen visar att Forshällaskolan inte har tydliga rutiner gällande anmälnings-skyldighet till socialnämnden eftersom alla lärare inte känner till att

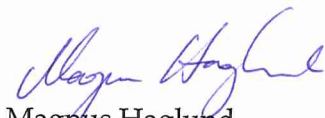
denna skyldighet är ovillkorlig. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

29 kap. 13 § andra stycket skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Marie Sjöberg och jurist Julie Svane.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Mats Aronsson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Till vårdnadshavare

Skolinspektionen har granskat ditt barns skola. Vi har tittat på och bedömt verksamheten för att se om den uppfyller de krav som ställs i lagar och regler för skolan.

Skolinspektionens bedömning är att den undervisning Forshällaskolan erbjuder till delar motsvarar de krav som ställs i skollagen och läroplanen. Skolan behöver dock förbättra sitt arbete med att skapa studiero så att alla elever, oavsett årskurs, garanteras en god miljö för lärande. Likaså behöver skolan förbättra sitt arbete med att följa upp och analysera sina resultat. Detta är en viktig grund i arbetet med att utveckla verksamheten.

Ta gärna kontakt med rektor och lärare för att diskutera granskningen och resultatet. De kan berätta om hur de ska åtgärda bristen. Vill du läsa hela tillsynsbeslutet hittar du det på www.skolinspektionen.se

De bedömningsområden som Skolinspektionen granskar är följande:

- **Elevernas utveckling mot målen**
Här granskar vi hur rektor och lärare arbetar med elevers lärande samt hur de arbetar för att skapa en trygg miljö på skolan.
- **Ledning och utveckling av utbildningen**
Här granskar vi hur rektor leder skolan och hur rektor och lärare arbetar för att utveckla kvaliteten i skolans verksamhet.
- **Enskild elevs rätt – Tillgång till utbildning**
Här granskar vi att alla elever får den undervisning och det stöd de har rätt till.

Skolans resultat, såväl när det gäller elevernas kunskaper som värdegrundsarbetet, utgör viktiga underlag i bedömningen av ovanstående områden. Läs mer om oss på www.skolinspektionen.se

Med vänlig hälsning
Mats Aronsson - Utredare